

**Likabehandlingsplan
och
Plan mot kränkande behandling**

Gränbyskolan

2021

Innehåll

1. Syfte och övergripande innehåll

1:1 Så säger lagen

1:2 Definitioner och begrepp

1:3 Skillnader mellan främjande och förebyggande arbete

2. Utvärdering av föregående års plan

3. Elevers deltagande i arbetet med planen

4. Främjande arbete

5. Förebyggande arbete

6. Rutiner på Gränbyskolan:

6:1 för att upptäcka diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

6:2 för åtgärdande arbete

7. Förankring av planen

8. Utvärdering och uppdatering

9. Resurser

1. Likabehandlingsplanens syfte och övergripande innehåll

1:1 Så säger lagen

Lagstiftningen i skollagen och diskrimineringslagen reglerar skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (t ex mobbning). Arbetet styrs också av läroplanen, Lgr 11.

Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering av elever på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder. Lagen säger också att skolan måste arbeta förebyggande för att diskriminering inte ska uppstå.

Skollagens kapitel 6 talar om att skolan ska motverka kränkande behandling av barn och elever. Skolan ska även arbeta förebyggande mot detta. Enligt 6 kap 10§ är all personal på skolan som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektor. Rektor i sin tur är skyldig att anmäla det till huvudman som skyndsamt måste utreda omständigheterna.

I Lgr 11 står skrivet att skolan aktivt måste motverka tendenser till diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Det är skolans uppgift att bemöta främlingsfientlighet och intolerans med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Varje år skall det upprättas en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. En likabehandlingsplan enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen och en plan mot kränkande behandling enligt Skollagen 6 kap 8 § skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna.

Gränbyskolan har valt att skriva ihop dessa planer i en gemensam plan. Syftet med planen är att skydda barn, elever och personal mot kränkningar. Både diskrimineringslagen och 6 kap skollagen har till syfte att skydda barn, elever och personal mot kränkningar av deras värdighet. Kränkningar av barns, elevers och personals värdighet kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling. Bestämmelser i diskrimineringslagen och skollagen förbjuder diskriminering och kränkande behandling. De ställer krav på att verksamheterna bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns, elevers och personals lika rättigheter och möjligheter samt för att förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling

Lagstiftningen är tydlig med kravet på nolltolerans mot kränkande behandling i skolan. Kränkande behandling är ett *vidare* begrepp som även omfattar enstaka händelser. Det kan ex handla om att retas, frysa ut, knuffas, nedsättande tillmälen verbalt eller via sms och chat.

1:2 Definitioner och begrepp

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker en elevs värdighet som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Trakasserier är alltså diskriminering och kan utföras av vuxna mot elever, mellan elever eller av elever mot vuxna.

Annan kränkande behandling

Ett uppträdande som, utan att vara diskriminering, kränker en elevs eller personals värdighet.

Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag. Mobbning finns inte som begrepp i diskrimineringslagen SFS

2008:567 och Skollagen 6 kap om kränkande behandling. Däremot kan mobbning täckas av de definitioner som finns för trakasserier och kränkande behandling.

Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

Främlingsfientlighet

Rädsla för eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karaktäristika.

Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en stark negativ syn på homo- och bisexualitet och homo- och bisexuella personer.

Sexism

Negativt betraktelse- eller handlingsätt mot en individ vars könsidentitet och/eller könsuttryck skiljer sig från normen för det kön som registrerats för personen vid födseln.

Funkofobi

Särbehandling och utestängande av personer med funktionsnedsättning.

- i praktiken särskilt missgynnar ett barn eller en elev med visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller visst funktionshinder.

Vad är kränkande behandling?

Kränkande behandling kan finnas i form av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som inte har samband med diskrimineringsgrunderna, s.k. annan kränkande behandling. Kränkande behandling kan ta sig olika uttryck, vara mer eller mindre uppenbar och förekomma i många olika sammanhang. Redan vid misstanke om att kränkningar förekommer bör det uppmärksammas.

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar är ofta ett uttryck för makt och förtryck. En viktig utgångspunkt är att den enskildes upplevelse av kränkningen alltid måste tas på allvar. Diskriminering av individer eller grupper innebär ett avsteg från principen om likabehandling. En institution, som t.ex. skolan, kan genom organisation, regler, grupperingar, schemaläggning och andra inslag avsiktligt eller oavsiktligt medverka till att diskriminerande effekter uppstår. Trakasserier är kränkningar som har samband med diskrimineringsgrunderna och kan, liksom annan kränkande behandling, utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera och äga rum i alla miljöer. Kränkningar kan vara synliga och handfasta liksom dolda och subtila..

Kränkningar kan vara

- **fysiska**, t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar
- **verbala**, t.ex. att bli hotad eller kallad vid skällsord
- **psykosociala**, t.ex. att bli utsatt för utfrysning, förtal, ryktesspridning
- **text- och bildburna**, t.ex. klotter, brev, lappar, sms och sociala medier

1:3 Skillnaden på främjande och förebyggande arbete

I skolans plan mot diskriminering skall det finnas både främjande insatser och förebyggande åtgärder. Främjande insatser handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska och mänskliga rättigheter. Det skall finnas åtgärder för diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionsnedsättning. Diskrimineringsombudsmannen och Barn- och elevombudet rekommenderar att även diskrimineringsgrunderna könsidentitet eller könsuttryck samt ålder beaktas inom ramen för det främjande arbetet.

Förebyggande insatser skall bygga på de risker skolan har identifierat i kartläggningen. Det förebyggande arbetet syftar nämligen till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten.

2. Utvärdering av föregående års plan

Hittills genomförda insatser:

Under 2021 har matsalen haft personal som matvärdar varje dag. Detta utifrån att kunna säkerställa trygghet och minska smittspridning utifrån de restriktioner som varit under året med pandemi. Personal ser till att elever håller avstånd, tar handsprit och hjälper till att förhindra köbildning. Utvärdering: Åtgärden har varit tidskrävande för personal men har underlättat för skolan att följa restriktionerna samt att tryggheten i matsalen ökar när fler vuxna är närvarande.

Varje klass har mentorstid varje vecka på sitt schema. Där arbetar vi på olika sätt med saker vi möter i livet och som vi måste hantera för att må bra, både som individ och som grupp. Under året med pandemi och restriktionerna som följt så har det inte funnits någon möjlighet till samarbete med andra organisationer på plats. Under året har föreläsningar och workshops hållits digitalt i den mån som varit möjlig.

Varje läsår inbjuds föreläsare till skolan för att arbeta med värdegrundsfrågor. Som en särskild värdegrundsinsats lyssnar elever i åk 9 på överlevare från Förintelsen och Gulag. Utvärdering: föreläsningar att föreläsningarna ger stort intryck på eleverna, gav eftertanke och möjlighet till reflektion. Eleverna blev medvetna om vår historia och uppskattade mötet. Under året med pandemi har föreläsningen varit digitalt. Trots omständigheterna har det fungerat väldigt bra och varit uppskattat av eleverna.

Varje hösttermin har ca 3 veckor in på terminen en heldag med trivselhöjande aktiviteter för samtliga klasser. Möjligheten till sådan dag blev under året med pandemi mer begränsad och anpassad efter följande restriktioner.

3. Elevers deltagande i arbetet med planen

- Aktivt elevråd med löpande möten där skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling finns med på dagordningen
- Olika typer av kartläggningar genomförs under året.
- Vid revidering av nästa års plan mot diskriminering och kränkande behandling kommer elever att vara med och utvärdera denna plan.

4. Främjande arbete

Det främjande arbetet handlar om att stärka positiva förutsättningar för att alla ska ges samma möjligheter att lyckas i verksamheten. Detta arbete behöver inte utgå från identifierade problem i verksamheten.

Främjande arbete				
<p>Gränbyskolans vision: På Gränbyskolan ska alla trivas och känna sig välkomna. Vi ska vi möta varandra med respekt och ta ett gemensamt ansvar för att alla känner trygghet. På Gränbyskolan får ingen utsättas för kränkande behandling, rasism, främlingsfientlighet eller diskriminering p.g.a. exempelvis kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Utifrån förra läsårets verksamhet har följande åtgärder planerats.</p>				
Mål	Åtgärd/aktivitet	Tidsplan	Ansvar	Uppföljning/utvärdering
Trygg skolmiljö	Värdegrundsarbete genomsyrar all undervisning.	Dagligen	Allas	
	Arbete på lektionerna i mentorstid kring värdegrundsfrågor.	Minimum 1 lektion/månad	Mentor	
	Rastvärdsschema	Dagligen	Bitr rektor	
	Matsalsvärdar vid entrén	Dagligen	Bitr rektor	
	Personal äter pedagogisk lunch i skolmatsalen, tillsammans med elever. Max 2 vuxna/bord med elever.	Dagligen	Allas	
	Skolans fysiska miljö hålls efter väl, för att förebygga nedskräpning och klotter av städpersonal som rör sig i skolans lokaler på dagtid.	Dagligen	Personal	
Fast placering i klassrummen			Undervisande personal	
Inbjudande skolgård med möjlighet till rörelseaktiviteter	Skapa rörelsefrämjande skolgård som inbjuder till rastaktiviteter.	Pågående kontakt med övriga inom Uppsala kommun	Bitr rektor, rektor	
God överblick över skolgården	Minska buskage och skymda utrymmen			
Respektfullt bemötande	Skolan har trivselregler och förväntansdokument	Dagligen	Elevhälsochef, rektor	
	Åtgärdstrappa vid överträdelse av regler.		Personal	

	Vi hälsar på varandra och kan varandras namn Lågaffektivt bemötande	Dagligen Dagligen	Elever och personal Personal	
Kunskap om plan mot diskriminering och kränkande behandling	Planen mot diskriminering och kränkande behandling presenteras och aktualiseras kontinuerligt	APT 2 ggr /år	Elevhälsochef	Januari och augusti, i samband med terminsstart.
En "Vi-känsla" på skolan	Juldansen, idrottsdagar, temadagar, turneringar, elevrådsaktiviteter		Personal och elevråd	

5. Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifieras som riskfaktorer. Det handlar om att minimera risken för kränkningar och utgår från identifierade riskfaktorer. I trygghetskartläggningar på skolan framkommer att en absolut majoritet av eleverna känner sig trygga på skolan och i sin klass samt trivs.

I kartläggningar har det framkommit att elever önskar ökad vuxennärvaro på flera platser i skolan och på skolans område. Flera elever markerar toaletter, idrottshallens omklädningsrum, hissar som otrygga platser. I den yttre skolmiljön nämns buskage och obehöriga på skolgården som orsak till känsla av otrygghet. Utifrån det har åtgärder vidtagits såsom ökad personaltäthet i form av socialpedagoger och skolvårdar. Skolan har även samarbete med Game Plan (Uppsala basket), som är närvarande på skolan ca 2 eftermiddagar per vecka.

Under läsåret 20/21 påbörjades en upprustning av skolgården där buskage trimmades och nytt aktivitetsmaterial inköptes till raster. Skolans socialpedagog har ansvarat för rastaktiviteter och varit ute på skolgården i stort sätt varje dag när vädret tillåtit. Att elever rör på sig och genom lek och aktivitet skapar en gemenskap är en bra grund för att få ett gott klassklimat och studero på lektionerna. Sedan skolan började erbjuda fler rastaktiviteter så har fler elever tagit sig ut på rasten och aktiverat sig.

Utifrån tidigare identifierat problemområde rörande mobiltelefoner, konflikter och kränkningar som kommer med det, har skolan mobilfri skoltid för åk 6. Eleverna har under året erbjudits rastaktiviteter ute, fått enskild klasstid i Jallakiosken (uppehållsrum med personal) samt att skolan köpt in massor av spel som rastaktivitet. Sedan mobilfri skoltid för åk 6 infördes har kränkningar genom sociala medier och digitalt minskat avsevärt i den årskursen. Det kan fortfarande ske utanför skoltid men lektioner och raster blir lugnare när elever inte behöver oroa sig för vad som händer i sociala medier. Detta leder förhoppningsvis till ett ökat skolfokus under skoltid.

Under året med pandemi har de vanliga samarbetena på plats, med andra organisationer, dragits ner till ett minimum. Gränbyskolan har i och med "Handlingsplan Gränby" som startade 2019 haft möjlighet att ha en fältarbetare från socialjouren på plats i skolan för att tidigt fånga upp och förebygga socialt utanförskap och ungdomar i riskzon för kriminalitet. Under året med pandemi så fick den fältsekreteraren, restriktioner till trots, möjlighet att till viss del vara på skolan och interagera med elever, något som är väldigt svårt digitalt.

Åtgärder						
Problematik	Mål	Insats	Resurser	Tidsplan	Ansvar	Uppföljning
Kränkning mellan elev och personal	Avvärja risker	Samtal med berörda	Rektor, elevhälsochef, kurator	Jan-dec	Rektor/ elevhälsochef	Juni -21

Kränkning mellan elev och elev		Samtal med berörda Kränkningssnämnan till kommunen.	Personal, elevhälsa, VH	Jan-dec	Elevhälsoschef	Juni -21
Kränkningar och konflikter på sociala medier	Att det inte ska förekomma	Mobilfri skoldag åk 6. Samtal om kränkningar, laddade ord. Lektion om nätetik Arbete runt möjlighet till mobilfri skoltid för samtliga årskurser.	Personal, elevhälsoschef, kurator, VH	Jan-dec Vt-21 Pågår	Elevhälsoschef	Jan -21
Att det finns elever som har en känsla av otrygghet i skolan	Att eleverna skall känna sig trygga	Samtal i personalgruppen kring attityder och förhållningssätt. Värdegrundsdiskussioner förekommer kontinuerligt på APT.	Rektor, elevhälsoschef Personal	Jan-dec	Rektor	Juni - 21
Vissa klasser är mer otrygga.	Alla klasser ska ha trygghet och god studiero.	EHT/ledning observerar i klassrum. Enskilda intervjuer med elever. Dokumentation genom färgkarta vid behov.	Personal	LÅ , 20/21	Rektor Personal	April -21, inför planering tjänstefördelning Klasssammansättning

		Stöd till enskilda elever.				
Vissa platser på skolan upplevs som otrygga.	Minska antalet otrygga platser på skolan och öka alternativa platser att vistas på.	Rastvärdsschema Skolvårdar och socialpedagoger i skolan. Närvaro vid identifierade otrygga platser. Kameror i samtliga korridorer/ljuskgården.	All personal, socialpedagog Elevråd	LÅ 20/21	Personal, socialpedagog	Juni -21, Jan -21
Få områden för eleverna att vistas på under lektionsfri tid.	Elever har en meningsfull och trygg lektionsfri tid	Utökade områden för umgänge inom skolan genom möblering i flera delar av skolan. Strukturerad och styrd rastaktivitet med närvarande personal				

6. Rutiner på Gränbyskolan

6:1 Rutiner för att upptäcka diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Under skoldagen finns vuxna som aktivt ingriper och dokumenterar om man ser eller får kännedom om att någon utsätts för kränkande behandling. I detta arbete ingår alla yrkesgrupper som finns i skolan och yrkesgrupper som har regelbunden kontakt med skolan

Skolpersonalen samarbetar för att få en helhetsbild av eleven situation. Om kränkande behandling av något slag förekommer är Elevhälsoschef ansvarig för det fortsatta arbetet.

All personal är ansvarig för att ta upp de signaler/anmälningar som inkommit vad gäller kränkande behandling. Vid kännedom ska Elevhälsoschef underrättas så att anmälan till huvudman kan göras. EHT träffas varje vecka för att gå igenom elevärenden som inkommit. Frånvaro, sjunkande studieresultat, elever som drar sig undan eller som hamnar i ständiga konflikter är signaler på att någonting inte står rätt till och är skäl till att lärare/personal ska vara observant och agera. All personal har dessutom till uppgift att preventivt motverka kränkande behandlingar som elever kan utsättas för.

Under höstterminen 2020 skapades en trygghetsgrupp med personalrepresentanter från samtliga årskurser samt skolans kurator och socialpedagog. Gruppen leds av elevhälsoschef.

Arbetet mot kränkande behandling ser ut på följande sätt:

1. Alla elever, vårdnadshavare och personal ska känna till hur arbetet mot kränkningar går till och veta vem de ska vända sig till om något händer.
2. Alla elever, vårdnadshavare ska vara delaktiga i värdegrundsarbetet och delta i diskussioner kring detta.
3. Trivselregler ska revideras varje läsår
4. Vi ska uppmärksamma de fysiska områden/ställen där vuxna inte ser eller uppmärksammar om någon far illa och i så fall åtgärda det.

6:2 Rutin för åtgärdande arbete om någon kränks

Vid mobbning, trakasserier eller annan kränkande behandling elever emellan vidtar man följande åtgärder:

1. All personal på skolan ska direkt ingripa och säga till när man ser att någon diskrimineras samt *alltid* rapportera till Elevhälsoschef eller kurator, vilka är teamets kontaktpersoner.
2. Den personal som upptäcker ska initialt utreda händelsen samt skriftligen rapportera till Elevhälsoschef.
3. Anmälan görs till Utbildningsnämnden av Elevhälsoschef eller kurator
4. Elevhälsoschef säkerställer att den misstänkta mobbningen, trakasserier eller kränkningen utreds. Utredningen innebär samtal med den eller de som misstänks ha utsatt någon för mobbning, trakasserier eller kränkning samt med den som misstänks ha blivit utsatt. Utredningen kan med fördel utföras av den personal som upptäckte kränkningen.
5. Om utredningen görs av någon annan än Elevhälsoschef eller kurator ska utredningen vidarebefordras till Elevhälsoschef

6. Utredningen registreras hos Utbildningsnämnden.
7. Åtgärder utifrån vad utredningen visat för behov verkställs.
8. Uppföljningssamtal med de inblandade. Tiden kan variera beroende på hur situationen sett ut och hur samtalen med de inblandade har gått.
9. Återkoppling till vårdnadshavare och berörd personal.
10. Om överenskomna åtgärder ej följs eller ej givit önskat resultat tas beslut av Elevhälsochef och rektor om fortsatt tillvägagångssätt efter uppföljningssamtalen. Om skolan inte själv anser sig ha kompetens att klara av situationen skall hjälp tas utifrån.

Avsteg från ovanstående punkter kan göras vid fall då detta bedöms vara lämpligt. Denna bedömning görs då av Elevhälsochef. Alternativa åtgärder som kan bli aktuella är t.ex. klassamtal. Beslut om alternativt tillvägagångssätt tas efter utredning.

Åtgärdsstrappa vid kränkningar, mobbning eller trakasserier

1. Ingripande och samtal med inblandade. Uppföljning.
2. Beroende på allvarsgrad vidtalas eller vidtalas inte vårdnadshavare. Bedömning görs i samråd med Elevhälsochef eller kurator.
3. Uppföljningssamtal sker i första skedet av mentor.
4. Om ytterligare åtgärder krävs sker åtgärder, stödinsatser samt uppföljning i samarbete med Elevhälsochef, rektor, elevhälsoteam, anmälan till huvudman.
5. Om oro för barnets utveckling och mående är av den grad görs orosanmälan till socialtjänsten jml 14 kap 1 § Socialtjänstlagen. Sker i samråd med Elevhälsoteamet/Elevhälsochef.

Rutin när personal har kränkt barn/elever

Den som upptäcker och/eller får kännedom om att personal har kränkt elev/elever agerar omedelbart genom att förhindra fortsatt kränkning och tar sedan kontakt med rektor. Rektor ansvarar för att anmälan skickas till huvudman. Rektor ansvarar för att utredning och dokumentation sker. Om rektor efter utredning kommer fram till att kränkande behandling har förekommit ska kontakt med HR Center tas. Utifrån ärendets omständigheter görs bedömning om eventuella arbetsrättsliga åtgärder.

7. Förankring av planen

Målgrupp	Information	Ansvariga
Elever	Genomgång av plan mot diskriminering och kränkande behandling vid varje terminsstart	Mentor
Föräldrar	Information om plan mot diskriminering och kränkande behandling på föräldramöten. En förkortad version av plan mot diskriminering och	Mentor Skolledning

	kränkande behandling finns på hemsidan	
Personal	Genomgång av planen vid läsårsstart samt november då planen reviderats.	Skolledning
Ny personal	Information om plan mot diskriminering och kränkande behandling vid anställning	Skolledning
Vikarier	Information om plan mot diskriminering och kränkande behandling vid anställning	Skolledning
Övriga	Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling presenteras på hemsidan	Skolledning

8. Utvärdering och uppdatering

Den årliga planen mot diskriminering och kränkande behandling revideras i november/december utifrån föregående års kartläggning och analys av verksamheten som ett aktivt verktyg i det dagliga arbetet mot kränkande behandling. Planen revideras även under årets gång vid behov. Alla på skolan ska vara delaktiga i den kartläggningen som ska vara både organisatorisk (schemaläggning, regler, rutiner mm) och situationsmässig (gruppindelning, aktiviteter mm).

10. Resurser

Skolledning

Rektor: Cilla Peiro´

Biträdande rektor: Marina Janserius

Elevhälsochef: Lisa Blom

Elevhälsoteam

Rektor: Cilla Peiro´

Elevhälsochef: Lisa Blom

Skolsköterska: Marie Larsson

Kurator: Åsa Skogö

Specialpedagog: Josefin Repakis

Studievägledare: Annika Billetun

Speciallärare: Anne-Louise Ljungqvist

Speciallärare: Lovisa Hultgren

Speciallärare Ewa Frykstrand

Skolpsykolog: Fredrika Kihlén

Övriga resurser:

BRIS (barnens rätt i samhället)

Föräldraretelefon: 077-150 50 50

www.bris.se

Rädda barnens föräldraretelefon

020-786 786

www.rb.se

Jourhavande kompis

020-222 444

www.jourhavandekompis.se

Barnens hjälptelefon

0200-23 02 30

Barn- och elevombudsmannen

08-527 332 00

Skolverket

www.skolverket.se